

FOKKEN OP MAAT

GRIP OP FOKKERIJ MET **FOKKEN OP MAAT**

Merkerfokwaarden zijn een prachtig hulpmiddel in de fokkerij. Met Fokken op Maat biedt CRV vanaf begin oktober een compleet nieuw product om merkerfokwaarden doelgericht in te zetten in uw fok- en selectiebeleid. Het resultaat: een veestapel die maximaal aansluit op uw eigen fokdoel.

Van een jong kalfje een fokwaarde bepalen met de betrouwbaarheid van die van een derdekalfskoe? Het kan met merkeronderzoek. Aan de hand van erfelijk materiaal uit een haarfollikel of een oorbiopt kan een volledig en betrouwbaar overzicht worden gemaakt van de genetische potentie van een kalf. Opfokken van een dier kost al snel 1500 euro. Een kalf aanhouden dat later niet aan de verwachtingen

genoeg doet, is een grote kostenpost. 'We merken dat veehouders bewuster selecteren in de vaarskalfjes die ze aanhouden en meer grip willen op de fokkerij. Merkeronderzoek is een prachtig hulpmiddel hierbij', vindt Evelyn Conrads, marketingconsultant bij CRV. 'Om het veehouders gemakkelijk te maken merkeronderzoek te integreren in hun fok- en selectiebeleid hebben we Fokken op

Maat ontwikkeld. Met dit product bieden we een heel mooi instrument om snel en doelgericht toe te werken naar het fokdoel, dat de gebruiker zelf kan bepalen.'

Betrouwbaarheid 65 procent

Sophie Eaglen is als projectleider nauw betrokken bij de ontwikkeling van Fokken op Maat en is enthousiast over de mogelijkheden. 'Genoomfokwaarden hebben

ZO WERKT FOKKEN OP MAAT:

1 Neem een **haarmonster of oorbiopt** van een kalf en stuur het op.

2 Het monster wordt geanalyseerd en binnen **drie weken** ontvangt u de uitslag.

3 U ziet de uitslag in de speciale **HerdOptimizer-applicatie**, die ook een totaalbeeld van uw vee-stapel laat zien.

4 Uw **veestapel adviseur** bespreekt met u de vervolgstappen voor uw bedrijf.

Wat kost Fokken op Maat?

De kosten voor Fokken op Maat bestaan uit een vast tarief per bedrijf per maand, een vast tarief per koe per maand en een bedrag per uitgevoerde merkertest. Voor dit tarief krijgt u merkeruitslagen, de HerdOptimizer-applicatie (zie kader op pagina 15) en begeleiding door uw eigen adviseur. U kunt Fokken op

Maat ook combineren met SAP. Een merkertest kost € 26,60. Dit is een korting van 30 procent ten opzichte van een los uitgevoerde merkertest (voorheen de TalentScan). Het is mogelijk om van oudere dieren op het bedrijf een genoomfokwaarde te laten bepalen tegen hetzelfde gereduceerde tarief.

	FOM MET SAP	FOM EXCL. SAP
per bedrijf per mnd.	€ 6,25	€ 3,35
per koe per mnd.	€ 0,32	€ 0,20

een betrouwbaarheid van ongeveer 65 procent', vertelt ze. Ter vergelijking: een verwachtingswaarde op basis van alleen afstamming heeft een betrouwbaarheid van rond de 35 procent. In de praktijk blijkt de merkerfokwaarde van een dier soms aanzienlijk af te wijken van de ver-

wachtingswaarde. 'Veehouders die enkel selecteren op basis van verwachtingswaarde lopen dan ook een aanzienlijk risico op missers', verklaart Sophie. Merkeronderzoek is niet alleen een methode om genoomfokwaarden te bepalen. Het geeft ook direct inzicht in de

genetische aanleg van een kalf voor erfelijke kenmerken als roodfactor, hoornloosheid, A2-melk en kappacaseïne. Ook het dragerschap voor de erfelijke gebreken BLAD en CDH kan direct en met zekerheid worden bepaald. Dit verruimt de paringsmogelijkheden.

Henk Makkink: 'Dankzij genoomfokwaarden selecteer ik met een veel geruster hart'

Meer vooruitgang met beslissingen op basis van cijfers

Henk Makkink (59) uit Harfsen herinnert zich nog goed hoe hij met zijn vader meeging naar demonstraties van stieren op de ki. 'In een walm van sigarenrook werden de dieren bekeken en uitgebreid bediscussieerd. De stieren die er het mooist uitzagen, mochten de koeien drachtig maken', vertelt hij beeldend. Henk heeft in zijn loopbaan als veehouder veel in de fokkerij zien veranderen. Na de stierenkeuring kwamen moederdochtervergelijkingen, nog weer later de fokwaardeschattingen. 'Ik heb altijd het voordeel gezien van een wetenschappelijke benadering van de fokkerij. Beslissingen nemen op basis van cijfers levert gegarandeerd meer vooruitgang

op dan beslissingen nemen op basis van emoties', stelt de veehouder. 'Dat ik met merkeronderzoek nu al met een hoge betrouwbaarheid kan zien of een kalfje het genetisch in zich heeft om een goede melkkoe te worden, zie ik als een enorme vooruitgang.'

Aanleg direct in beeld

Inmiddels melkt Henk in een vof met zijn vrouw Ciska en zoon Maarten een 85-tal koeien met een productie van 10,366 kg melk met 4,04 % vet en 3,56% eiwit (rolend jaargemiddelde). Ze fokken zo'n 55 stuks jongvee op. Voor alle dieren hebben de veehouders een merkertest laten uitvoeren. 'Ik was altijd voorzichtig

met het verkopen van vaarskalfjes, bang om de verkeerde weg te doen', legt Henk uit. 'Nu ik de beschikking heb over genoomfokwaarden selecteer ik scherper en met een veel geruster hart.'

Ook het maken van paringen en het selecteren van koeien die in aanmerking komen voor inseminatie met een Belgisch-witblauwstier, verloopt volgens de vooruitstrevende veehouder effectiever dankzij genoomfokwaarden. 'Daarbij kijken we nu bijvoorbeeld ook naar de aanleg voor A2-melk. Dankzij merkeronderzoek hebben we dit soort informatie direct voor alle dieren in beeld.'

HerdOptimizer: online fokkerijapplicatie met veel mogelijkheden

Als u HerdOptimizer combineert met SAP dan wordt het fokdoel automatisch overgenomen. Heeft u geen SAP dan kunt u in HerdOptimizer zelf uw fokdoel bepalen. U kunt kiezen uit een aantal standaard fokdoelen, waarbinnen u een eigen weging van kenmerken kunt maken. Maar het is ook mogelijk om een volledig eigen fokdoel te formuleren.

Overzicht per dier

HerdOptimizer geeft van ieder dier een volledig rapport van de (genomic)fokwaarden en brengt in beeld in hoeverre deze afwijken van de rest van de veestapel. De fokwaarden die u het belangrijkste vindt, worden overzichtelijk gepresen-

teerd. Met kleuren maakt HerdOptimizer de belangrijkste afwijkingen zichtbaar.

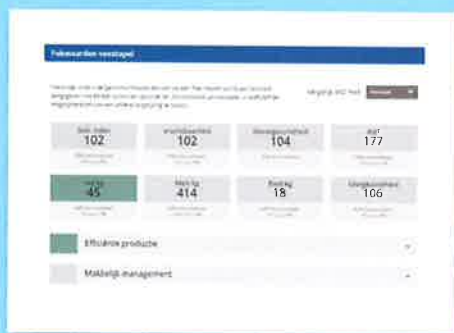
Genetische vooruitgang

Naast een overzicht per dier geeft HerdOptimizer in een grafiek de ontwikkeling van de fokwaarde van het jongvee richting uw eigen fokdoel weer. Hiermee is de genetische vooruitgang te volgen. Binnen de grafiek worden daarnaast de individuele dieren weergegeven met daarbij een advies over het eventueel afvoeren van een dier.

Status volgen

U kunt binnen HerdOptimizer zelf aangeven voor welke dieren u – naast de

jonge kalveren – een merkertest wilt laten uitvoeren. Het verloop van het proces is direct te volgen, net zoals u bij een internetwinkel de status van uw bestelling volgt.

Ten slotte wordt met merkeronderzoek de afstamming van een dier bepaald. Als blijkt dat de afstamming volgens het DNA

FokkerijData Plus

Naast Fokken op Maat blijft CRV FokkerijData Plus aanbieden. Ook met dit product krijgen veehouders tegen een gereduceerd tarief de beschikking over merkerfokwaarden en de HerdOptimizer-applicatie. Bij FokkerijData Plus is het doel voor CRV echter het verzamelen van data voor het fokprogramma. Deelnemers moeten daarom aan een aantal eisen voldoen, zoals het gebruik van DigiKlauw, het registreren van gezondheidsdata en een veestapel die voor minstens 90 procent stamboekgeregistreerd is. Als vergoeding voor deze data geeft CRV de deelnemers aan FokkerijData Plus een extra korting op een merkertest.

afwijkt van wat er staat geregistreerd, dan wordt dit automatisch aangepast. Op deze manier is het in veel gevallen ook mogelijk om van een niet-stamboekgeregistreerd dier – bijvoorbeeld een kalf met een onbekende vader – een stamboekgeregistreerd dier te maken.

Online fokkerijapplicatie

Met het uitvoeren van merkeronderzoek krijgen veehouders een schat aan informatie over hun dieren. Het overzicht zou gemakkelijk verloren kunnen gaan. 'Fokken op Maat is dan ook veel meer dan het uitvoeren van merkertesten', vertelt Evelyn Conrads. 'Wat dit nieuwe product uniek maakt, is de speciaal ontwikkelde HerdOptimizer-applicatie.'

In deze online applicatie staan alle fokwaarden per dier overzichtelijk geregistreerd. Gebruikers hebben veel mogelijkheden om interactief met deze informatie te werken. Een aantal voorbeelden van de vele mogelijkheden van HerdOptimizer is aan de hand van schermafbeeldingen weergegeven in het kader op deze pagina.

Genomicfokwaarden zijn behalve een

instrument om objectief te selecteren, ook een hulpmiddel in de fokkerij. Hoe hoger de betrouwbaarheid van fokwaarden, hoe beter de kwaliteit van paringen. Dit heeft vooral toegevoegde waarde bij pinken waarvan zonder merkertest nog niet meer bekend is dan een verwachtingswaarde. 'Om de meerwaarde van merkeronderzoek volledig te benutten ligt het dan ook voor de hand om deelname aan Fokken op Maat te combineren met gebruik van het stieradviesprogramma SAP', stelt Evelyn. 'We bieden deze combinatie dan ook aan als een optie in het pakket waarbij hetzelfde fokdoel wordt gebruikt in SAP en HerdOptimizer.' Deelnemers aan Fokken op Maat krijgen begeleiding van hun eigen Fokken op Maat-adviseur die hiervoor speciaal is opgeleid. Deze adviseur legt het programma uit, helpt bij het inrichten en is voor de veehouder een sparringpartner.

Wilt u meer weten over Fokken op Maat? Informeer dan bij uw veestapeladviseur. Die kan u alles vertellen over de mogelijkheden.